

09.01- Trafikte Adap ve Trafikte Adabın Temel Kavramları

TRAFİKTE ADAP

Trafikte adap, trafiğe çıkan herkesin uymak zorunda olmadığı ancak uyulduğunda trafiği ve trafik akışını en az trafik kuralı kadar düzene sokan **ceza korkusu olmadan** nezaketen uyulan hususlara denir.

Trafikte adap, trafik kültürünün oluşması ile hayata geçirilebilecek kurallardır. Trafikte adap güvenli seyahat etmenin yollarını bize açmaktadır. **Trafikte karşılıklı sevgi, saygı, anlayış ve birbirimize tahammülü öğreterek anlaşmazlıkların birçoğunu çözmektedir.**

TRAFİKTE ADAP

Trafik kurallarının uygulanması trafik adabının oluşması ve yerleşmesine sebep olmaktadır. Trafik adabı, insanların trafik ortamında birbirlerine karşı olumlu tepki ve davranışlarını ifade etmektedir.

Trafikle iç içe yaşamak zorunda olan insanlar bazen sürücü bazen de yaya olarak trafiğin akışını etkilemektedir.

Trafik adabıyla ilgili aŖađıda verilen bilgilerden hangisi **yanlıŖtır?**

- A. Toplumdaki insanların trafikteki olumlu davranıŖ Ŗeklidir
- B. Trafikte sorumluluk, saygı, yardımlaŖma sabır vb. değerlere sahip olma yetisidir
- C. Trafik ortamını diğer yol kullanıcıları ile paylaŖmak zorunda olmadığımızı belirtir**
- D. Güvenliği sağlamak için trafik kurallarına uyulması gerektiğini belirtir

**YANLIŖ
CEVAP C**

Trafikte Adabın Temel Kavramları

- Trafikte Saygı
- Trafikte Yardımlaşma ve Birbirini Uyarma
- Trafikte Tolerans (Hoşgörü/Tahammül)
- Trafikte Sabır
- Trafikte Sorumluluk
- Trafikte Diğerkâmlık (Karşısındakine  ncelik Verme) ve Feragat (Kendi Hakkından Vazgeçme)
- Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara ve Diğer Canlılara Karşı Davranışlar

Aşağıdakilerden hangisi, trafikteki temel değerlerden biri değildir?

- A. Karşılıklı yardımlaşma
- B. Fedakârlık
- C. Sabırlı davranmak
- D. Öfkeyle hareket etmek**

**YANLIŞ
CEVAP D**

09.02- Trafikte Saygı

Trafikte Adabın Temel Kavramları

Trafikte Saygı

a) Saygı

“Değeri, üstünlüğü, yaşıllığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram.” anlamlarını ifade eder. **Ayrıca saygı, “Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusudur.”**

Trafikte Adabın Temel Kavramları

Saygı, muhatabı dinlemek, kabullenmek ve onun düşüncelerinin değerli olduğunu, dikkate alınması gerektiğini ona hissettirmektir. Karşınızdaki insani incitmeden ve kırmadan ona yaklaşımdır. Kısaca muhatabı olduğu gibi kabullenmektir. Başkalarını rahatsız etmekten çekinmek, insanlara karşı dikkatli, ölçülü, özenli davranmaktır. İnsanı insan olarak görüp ona ön yargısız yaklaşarak kabullenmektir.

Trafikte Adabın Temel Kavramları

b) Saygının Temel Dayanakları ve Kazanımları

Saygı ve bunun sonucu olan sevgi toplumun temel dayanaklarıdır. Kişiler birbirlerine ne oranda saygı gösterirlerse toplumun huzur ve düzeni o denli iyi olur. Saygı ve sevgi anlayışı ön plana çıkarıldığı zaman toplumda huzur ve barış sağlanır. İnsanlar birbirlerinin haklarına saygı duyarak bu hakları gözetir. İnsanlar uyum içerisinde yaşayarak birlikte yaşamaktan zevk alırlar. Toplumun gelişmesini ve ilerlemesini sağlarlar.

Trafikte Adabın Temel Kavramları

Kısaca saygı gösteren saygı bulur. Bu durumun trafiğe yansımaları da haliyle olumlu olur. Böylece kişiler hak ve hürriyet sınırları içerisinde birbirlerine saygı göstererek trafikte olumsuzlukların yaşanmasını engellemiş olurlar. “Saygı düzenin anahtarıdır.”

Trafikte Adabın Temel Kavramları

c) Nezaket ve Saygı Arasındaki İlişki

Günlük hayatımızda trafikte geçirdiğimiz zaman azımsanmayacak kadar fazladır. Bu yüzden trafikte insani değerlerimizi korumamız gerekir. **Bu değerlerden birisi de insanların trafikte birbirlerine nazik ve saygılı olmasıdır.** Bu, trafik kurallarına uyulması kadar önemlidir. Beşeri ve insani ilişkilerin yürütülmesinde en önemli faktör saygı ve hoşgörü davranışının sergilenmesidir.

Trafikte Adabın Temel Kavramları

Nezaket ve sorumluluk sahibi insanların bu davranış ve yaklaşımları sonucunda trafik daha çekilebilir bir halde seyredebilecektir.

Hayatımızı nezaket kuralları içerisinde geçirirsek karşımızdaki muhatabımızdan saygı ve itibar görürüz. Trafikte nazik ve kibar davranış gergin ortamları yumuşatarak insanları nazik davranmaya sevk edecektir.

Trafikte Adabın Temel Kavramları

d) Trafikte Saygının ve Nezaketin Önemi

Araç kullanırken trafik kurallarına uymak insani bir görevdir. Çünkü trafikte yalnız değiliz. Bizimle birlikte birçok insan trafikte seyretmektedir. Bunlar yaya, yolcu ve sürücü olabilirler. Kurallara uymamak üzücü ve kötü sonuçlar doğurabilir. Trafikte yapılan hatalardan sadece biz değil, sevdiklerimiz, yakınlarımız, tanıdıklarımız ve diğer insanlar da zarar görüp etkilenebilmektedir.

Trafikte Adabın Temel Kavramları

Öyleyse trafikte öncelikle kurallara uyarak araç kullanmamız durumunda kendimize saygı göstermişiz demektir. Kendisine saygılı olan başkalarına da saygılı olacaktır. Bu şekilde karşılıklı saygı ve anlayış sonunda muhtemel olumsuzlukların önüne de geçmiş olacağız demektir.

Araç kullanırken yayalara su **sıçratmamaya** özen gösterilmesi durumu, trafikte hangi temel değere sahip olduğuna örnektir?

- A. İnatlaşmaya
- B. Yardımlaşmaya
- C. Nezaket ve saygıya**
- D. Konuşma üslubuna

**DOĞRU
CEVAP C**

Trafikte Adabın Temel Kavramları

Yaşanan trafik kazalarının büyük bir çoğunluğu insan hatasından kaynaklanmaktadır. Bu hataların en aza indirilmesi kazalarında azalacağı anlamına gelmektedir. **Hayatın her safhasında olduğu gibi trafikte de birbirimize göstereceğimiz anlayış ve saygı bizi trafikte hem stresten uzak bir insan haline getirir hem de başkalarının haklarına zarar vermemiş oluruz.** Ayrıca trafikte başkalarına göstereceğimiz saygı geleceğin sürücüleri olacak yanımızdaki çocuklarımıza da iyi bir örnek olacaktır.

Tedbirsiz ve Saygısız Araç Sürme

Karayolu Taşıma Yönetmeliği

Madde 145- Karayollarında, kamunun rahat ve huzurunu bozacak veya kişilere zarar verecek şekilde;

- Su, çamur ve benzerlerini sıçratmak, atmak, dökmek,
- Korkutmak veya şaşırtmak,
- Sigara külü ve izmaritlerini veya başka şeyleri yola atıp dökmek,
- Seyir halinde iken sürücülerin, cep ve araç telefonu ile benzeri haberleşme cihazlarını kullanmak,

Tedbirsiz ve Saygısız Araç Sürme

- Özel amaçlarla keyfi veya kasıtlı davranışlarda bulunmak suretiyle yaya veya araç trafiğinin seyir emniyetini ihlal etmek veya tehlikeye düşürmek, suretiyle tedbirsiz ve saygısız davranışlarda bulunmaları ve araç sürmeleri yasaktır.

Ancak, cep ve araç telefonları ile benzeri haberleşme cihazlarının sürücüler tarafından çeşitli elektronik sistemler vasıtasıyla ele alınmadan kullanılması, birinci fıkranın (d) bendi kapsamında değerlendirilmez.

Araç kullanırken aşağıdaki davranışlardan hangisinin yapılması **suça** neden olur?

- A. Diğer sürücü ve yayaları korkutmak
- B. Araçta biriken çöpleri yola atmak
- C. Yayalara, su, çamur ve benzeri maddeleri sıçratmak
- D. Hepsi**

**DOĞRU
CEVAP D**

09.03- Trafikte Yardımlaşma ve Birbirini Uyarma

Trafikte Yardımlaşma ve Birbirini Uyarma

Yardımlaşma

Yardımlaşma, “birlikte çalışmak, tek başımıza yapamayacağımız şeyleri yeteneklerimizi ve enerjimizi başkalarıyla birleştirmek, başkalarının bilgi ve yeteneğinden faydalanmak” anlamlarına gelmektedir.

Trafikte Yardımlaşmanın Önemi

Trafikte bazen ufak yardımlaşmalar bile hayati önem arz edebilmektedir. Sürücülerin hatalarını uygun bir dille söylemek tamiri imkânsız yanlışları da önleyebilir.

Trafikte Yardımlaşma ve Birbirini Uyarma

Trafik Kazası Geçirenlere Yardım

Araç sürmek riskli bir iş olup her an kaza yapma ihtimali bulunmaktadır. Kaza yapan insanlara yardım etmek ve onların sıkıntılarına ortak olmak insani bir duygu olup bu duygunun yaygınlaştırılması gerekmektedir

Trafikte Birbirini Nezaket Çerçevesinde Uyarma

Trafik kurallarının uygulanması amacı ile sürücülerin birbirlerini uymaları trafiğin seyri açısından çok önemlidir. Ancak uyarı, kırıp dökmeden, birilerini incitmeden yapılmalıdır.

Aracı yolda kalmış birine, yoldan geçen diğer bir sőrucünün durup **yardım etmesi** hangi değerere sahip olduğuna örnektir?

- A. Yardımlaşmaya**
- B. őrfe duygusuna
- C. Bencil davranmaya
- D. Hořgőrölü davranmaya

**DOĞRU
CEVAP A**

09.04- Trafikte Tolerans Hoşgörü Tahammül

Trafikte Tolerans (Hoşgörü/Tahammül)

a) Tolerans

- Karşımızdaki insanın yaşayışına, fikirlerine ön yargısız bakarak bunları saygı ile karşılayıp anlayış göstermeye tolerans denir. İnsanları anlamak güler yüzlü olmak da toleransın başka bir ifadesidir.
- Her şeyi anlayışla karşılayarak olabildiği kadar hoş görme durumu, müsamaha ve tolerans göstermektir.
- Hoşgörü ve tahammül, insanlığın doğasında var olan ama çoğunun zaman zaman gösteremediği ya da yitirdiği bir duygudur.

Trafikte Tolerans (Hoşgörü/Tahammül)

Tolerans günlük hayatımızın vazgeçilmezleri arasında olup insanları birbirine kenetleyen en önemli duyguların başında gelmektedir. İnsanlar yaratılış itibarı ile hata yapmaya meyilli varlıklardır. Yapılan hataları fark edip vazgeçmek erdem olup bu hatanın diğer insanlar tarafından anlayışla karşılanması o kişinin hem hatalarından vazgeçmesine hem de aradaki muhabbet ve samimiyet bağlarının kuvvetlenmesine sebep olacaktır. İnsanların tahammül sınırlarını zorlayan bazı davranışlar vardır ki bu davranışlara hoşgörü ile bakmak, bardağın dolu tarafını görmek gerginlikleri yumuşatmak anlamına gelmektedir. Bu durumun trafiğe yansması ise fazlasıyla olumlu sonuçlar doğurabilecektir.

Trafikte Tolerans (Hoşgörü/Tahammül)

b) Trafikte Doğru Tolerans Gösterme

Trafik güvenliğini tehlikeye düşüren kusurlar dikkat, nezaket ve toleransla ortadan kalkabilecektir. Ötekileştirmek her zaman kolay olup empati kurarak kazanmaya çalışmak bir erdemdir. Bu ön plana çıkarıldığı zaman biz kazanmış oluruz.

Trafikte Tolerans (Hoşgörü/Tahammül)

c) Trafikte Toleransın Kazandırdıkları

Zaten sevgi ve hoşgörü insanlıktır. İnsanın kalbinde saklı öyle şeyler vardır ki verdikçe çoğalır. Bu hazinelerin başında sevgi gelir. İşte bir dostun bir dosta verebileceği hediyelerden bazıları şunlardır ki: gönlü rahatlatacak bir tebessüm, bir tatlı söz, morali düzeltecek bir takdir, neşesini yerine getirecek bir şaka, kızgınlığını söndürecek bir hoşgörü, hoşu gidecek bir güzel davranış, bunların birkaçı bile işleri ciddi bir şekilde düzene sokacaktır. Yeter ki birbirimizi anlayarak davranışlarımızı hoşgörü ile karşılayabilelim

Hangi özelliğe **sahip olmayan** sürücünün sabırsız, öfkeli, yorgun, stresli ve iletişim becerileri eksik bir kişi olma ihtimali daha fazladır?

A. Bencil

B. Hoşgörü

C. Aşırı tepki gösteren

D. Görgüsüzce davranan

**DOĞRU
CEVAP B**

09.05- Trafikte Sabır

Trafikte Sabır

Sabır

Sabır, karşılaştığımız olumsuz koşullara dayanabilme, kendini frenleme, olumsuz düşüncelere kapılmama, yaşanan olumsuzluklara tahammül etme anlamlarına da gelmektedir.

Trafikte Sabrın Önemi

Sabır bizim kültürümüzde değerli bir meziyettir. Günümüz dünyasında yaşadığımız olayların birçoğu bizim kontrolümüz dışında gelişmektedir. Bu anlamda birçok unsur hayatımızı yönlendirebilir. Bu olumsuzlukları bertaraf etmenin tek yolu gördüğümüz ve yaşadığımız menfi davranışlara karşı sabır silahımızı kullanmaktır.

Trafikte Sabır

Sabretmek ve anlayış göstermek hem trafiği katlanabilir hale getirir hem de bizim yıpranmamızı engeller.

Günümüzde trafik, işin içinden çıkılmaz hale gelmiştir. İnsanların birçoğu zamanının bir kısmını trafikte harcamak zorundadır. **Trafikteki karmaşanın sıkıntı ve stresinden kurtulmanın yolu sabırlı olmaktır.** Hız kurallarına uymadan araç kullanmanın insana birkaç dakika kazandırabileceği ama çok şey kaybettireceğini de akıldan çıkarmamak gerekir. **Sabır insanın öfkesine engel olan bir zırh gibidir. Bu zırhı giyen kimse trafikte sakin davranmasını da becerebilmektedir.** Bu durumda da olabilecek birçok kaza ve tehlikenin önü kesilmiş olacaktır.

Trafikte Sabır

Sabırsızlığın Sonuçları

Trafikte sabırsız ve aceleci davranmak ömür boyu vicdan azabı çekmemize sebep olabilir. Belki de hayatımızın sonlanması ile neticelenebilir. Bir dakikalık sabır ise telafisi güç olan felaketleri engellememizi sağlayabilir.

Kırmızı ışıkta beklerken ışık sarıya döner dönmez önündeki araca korna çalan sürücünün, ışığın yeşile dönmesi için **bekleyememesi** bu sürücünün hangi temel değere **sahip olmadığını** gösterir?

- A. Empati
- B. Görgü
- C. Sabır**
- D. Fedakârlık

**DOĞRU
CEVAP C**

09.06- Trafikte Sorumluluk

Trafikte Sorumluluk

a) Sorumluluk

Sorumluluk diğer bir ifadeyle mesuliyet, kişinin y¼k¼ml¼l¼klerini bilmesi, kendine ve başkalarına karşı gerekenleri yerine getirmesi demektir. Sorumluluk, insanın ¼zg¼rce yaptđı eylemlerin sonuçlarını ¼stlenmesidir.

Trafikte Sorumluluk

Sorumluluk, davranış biçimlerinin en önemlilerinden biridir. **Sorumluluk sahibi kişiler üzerlerine düşen görevleri zamanında ve istenilen şekilde istenilen biçimde yerine getirmek zorundadır.** Sorumluluğu ile ilgili alanlarda inisiyatifini kullanarak yapması gerekenleri zamanında ve aksatmadan yapar. Sorumluluğunu bilmeyen kişiler başkalarının güdümünde hareket eden insan tipidir.

Trafikte Sorumluluk

Sorumluluk sahibi kişiler aynı zamanda duyarlılık sahibidirler. Çünkü kendine, ailesine, çevresine, yaşadığı topluma, başka insanlara, doğaya kısaca her şeye karşı bir sorumluluğunun olduğunu bilerek hareket eder. Bu yüzden her yerde olduğu gibi trafikte de kendine düşen görevlerin olduğu bilinci içerisinde hareket eder.

Trafikte Sorumluluk

Sorumluluk sahibi bir sürücü her şeyden önce trafikte üzerine düşen görevi yerine getirmediği takdirde yaşanacak olumsuzluklarda kendi payının da olduğunu düşünerek kendini sorguya çeker. Bu erdemli davranış sayesinde herkes sorumluluğunu bilerek hareket etmiş olur. Haliyle olumsuzluklar minimum seviyeye inmiş olur.

Trafikte Sorumluluk

Trafik kuralları insanların can ve mal güvenliğini korumak ve olumsuzlukları yaşamamak için konulmuştur. Trafikte sorumluluğunu bilerek hareket etmek ve trafik kurallarına uyararak araç kullanmak insan hayatı için çok değerlidir. Bu durumun aynı zamanda bir insanlık görevi olduğu unutulmamalıdır. Trafiğin seyri içerisinde hem yaya, hem de araç içinde bulunan sürücü ve yolcular, birbirlerine karşı saygılı davranmalı ve sorumluluğunun bilinci içerisinde hareket etmelidir. Sürücülerin dinlenmiş ve sakin bir şekilde trafiğe çıkmaları çok önemli olup güvenli bir sürüş hem sürücü hem de trafikte bulunan diğer kişiler için hayati öneme sahiptir.

Trafikte Sorumluluk

b) Trafikte Sorumlu Davranmanın Kazanımları

Sorumlu davranmanın birçok kazanımını saymak mümkündür. Öncelikle insanın kendi sorumluluğunun bilincinde olması durumunda kendisi ve çevresi bu durumdan olumlu bir şekilde etkilenecektir. Toplumda saygın bir konuma gelerek sevilen ve sayılan bir insan olacaktır. Trafikte sorumlu davranmamız durumunda ise sayılamayacak kadar faydalar sağlamış olacağız. **Öncelikle kişi rahat bir sürüş gerçekleştirmiş olur.**

Trafikte Sorumluluk

Böylece kendisini ve diğer sürücüleri riske sokmaz, herhangi bir tehlikeye atmaz. Sorumlu davranan sürücü olabilecek kazaları önler. Böylece can ve mal kaybını engeller, Ülke ekonomisini zarara sokmaz. Olabilecek muhtemel tartışma ve kavgaları engellemiş olur. Topluma, çevreye ve kendine karşı görevini yerine getirmiş olur. Muhtemel tehlikeleri engelleyerek insanların mutluluklarına katkıda bulunur.

Trafikte Sorumluluk

c) Trafikte Sorumsuz Davranmanın Sonuçları

Trafikte yol kullanıcılarının birbirlerine karşı kaba ve saldırgan davranışları trafiği olumsuz etkilediği için bu tür tutum ve davranışlardan kaçınılmalı, bencil davranışlardan uzak durulmalıdır. Tedbirsiz, saygısız ve sorumsuz bir şekilde araç kullanan sürücüler kara yollarında birçok olumsuzluğu tetiklediği gibi kişilere zarar verecek şekilde yol kenarındaki su birikintilerine hızlı girip yayaları ıslatarak sorumluluk sahibi bir vatandaş ve sürücü olmadığını göstermektedirler.

Trafikte Sorumluluk

Trafiği tehlikeye sokarak can ve mal kaybına sebep olur. Ülke ekonomisine zarar verir. Birçok insanın yaralanmasına ve sakat kalmasına böylece insanların mutsuz olmalarına sebep olur.

Trafikte sorumlu davran, beladan kurtul, kazançlı çık. Trafikte sorumsuz davranmak size ne kazandırır?

Sürücülerin trafik içindeki davranışlarının sonuçlarını düşünerek hareket etmesi trafikte hangi temel değere sahip olduğunu gösterir?

- A. Hoşgörü
- B. İletişim becerisi
- C. Egoistlik
- D. Sorumluluk**

**DOĞRU
CEVAP D**

09.07- Trafikte Diğerkâmlık ve Feragat

Trafikte Diğerkâmlık (Karşıısındakine Öncelik Verme) ve Feragat (Kendi Hakkından Vazgeçme)

a) Diğerkâmlık

Diğerkâmlık sözlük anlamı itibariyle “özgecılık” demektir. Yani başkalarının yararını da kendi yararımız kadar gözetebilmek, “önce ben” yerine “önce sen” veya “önce o” diyebilmektir.

Trafikte Diğerkâmlık (Karşıısındakine Öncelik Verme) ve Feragat (Kendi Hakkından Vazgeçme)

b) Feragat

Feragat, kelime anlamı itibariyle “Hakkından kendi isteğiyle vazgeçme” demektir. Hukuki bir terim olarak bir kişinin tek taraflı beyanı ile meydana gelmiş ya da meydana gelebilecek bir hak ya da haklarından vazgeçmesidir.

Trafikte Diğerkâmlık (Karşısındaki Öncelik Verme) ve Feragat (Kendi Hakkından Vazgeçme)

c) Feragat ve Diğerkâmlık İlişkisi

Yukarıda da belirtildiği üzere diğerkâmlık başkasının iyiliğini kendinden daha önce düşünebilmek; feragat ise kendi hakkından vazgeçme demektir. Bu durumda bir başkası için kendi hakkından vazgeçme doğrudan diğerkâmlıkla ilişkilidir. Zira başkasının mutluluğu için bazı şeylerden feragat etmek gerekebilir.

Trafikte Diğerkâmlık (Karşısndakine Öncelik Verme) ve Feragat (Kendi Hakkından Vazgeçme)

d) Trafikte Feragat ve Diğerkâmlık

Feragat ve diğerkâmlık trafik ortamında yaşatıldığında hepimiz için daha yaşanılır bir ortamın oluşmasını sağlayacaktır. Böyle bir ortam hepimizin gerek fiziksel sağlığını gerek ruh sağlığını olumlu anlamda etkileyecek ve herkesin memnun olmasını sağlayacaktır.

Diğerkâmlığı trafikte uyguladığımızda, insanların sürekli gerginlikler yaşadığı, strese girdiğı, tehlikelerin ve kazaların olduğu bir trafik ortamından kurtulmak oldukça kolay olacaktır.

Trafikte Diğerkâmlık (Karşıısındakine Öncelik Verme) ve Feragat (Kendi Hakkından Vazgeçme)

Kimi zaman da karşıımızdaki insanların yerine kendimizi koyarak hem onlara kolaylık olsun diye hem de trafik ortamını daha yaşanılır hale getirmek için fedakârlıklar yapıp hakkımızdan feragat etmek trafik sorunumuza ciddi katkılarda bulunacaktır.

Sonuç olarak trafik, büyükşehirler başta olmak üzere tüm kentlerimizde büyük ve derin bir sorundur. Stres faktörünü en çok tetikleyen ve istenmeyen olayların da yaşanmasına oldukça müsait olan böyle bir ortamda insanların birbirlerine karşı anlayışlı, tahammüllü ve saygılı olması hepimizin hayatındaki büyük bir sorunu çözüme kavuşturma noktasında çok önemli bir adım olacaktır.

Trafikte Diğerkâmlık (Karşıсындаkine Öncelik Verme) ve Feragat (Kendi Hakkından Vazgeçme)

e) İnsani Duygular Açısından Diğerkâmlık

İnsani değerlerin, akademik ve maddi değerlerden daha üstün olduğunun bilincine sahip olarak en büyük zenginlik olan ahlak güzelliğimizi beslemeli ve büyütmeliyiz. İnsanlık ailesinin her bireyinin kendini bu manada terbiye etmesi, çevresindekileri de bu yönde etkilemesi başlı başına bir vazifedir.

Dünyanın daha güzel bir yaşam alanı olması şüphesiz insanların elindedir ve bu güzellik ancak iyilik ile sağlanır. İyilik bulaşıcıdır ve yapıldıkça etkisi yayılır.

Trafikte Diğerkâmlık (Karşısndakine Öncelik Verme) ve Feragat (Kendi Hakkından Vazgeçme)

İyi insanlar olabilmek için öncelikle ben duygusunu ortadan kaldırarak başkalarının da mutluluğunu önemsemek gerekir. Siz başkasını düşünürseniz başkaları da sizi düşünecek ve bu durumda herkes mutlu olacaktır.

Kısacası ahlaklı ve iyi insanlar olabilmenin ön koşullarından biri de fedakarlık, empati ve diğerkâmlık duygularımızı besleyerek bunları trafik ortamına aktarmaktır.

Trafikte geçiş hakkına sahip olmasına rağmen bir sürücünün, güvenliği sağlamak ve huzurlu bir trafik ortamı oluşmasına yardımcı olmak amacıyla haklarından vazgeçerek başkasına geçiş hakkı tanınması, doğrudan hangi temel değere sahip olduğunu gösterir?

- A. Fedakârlık**
- B. Nezaket
- C. Sorumluluk
- D. Hoşgörü

**DOğRU
CEVAP A**

09.08- Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

a) Engelli, Yaşlı, Hamile vb. Olanlara Gösterilmesi Gereken Kolaylıklar

Engelli bireyler trafikte hem yaya hem de araç sürücüsü olabilirler. Trafikte engelli bireylerin zorlanmamaları için kurallar ve kolaylıklar sağlanmıştır. Diğer yaya ve sürücülerinde bu kurallara uymaları ve engelli bireylere daha nezaketli davranmaları gerekmektedir.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

Engel çeşitleri birden fazla olduğu için trafikte de bunların hepsi göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin, görme engelli bireyler için kaldırımlarda mutlaka sarı çizgiler bulunmalıdır. Sarı çizgiler yıprandığında onarılmalı, çizgilerin devam eden kısımlarında ağaç vs. gibi herhangi bir engel olmamalıdır. Trafik ışıklarında sesli sinyalizasyon bulunmalıdır.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

Toplu taşıma araçlarında mutlaka engelli rampası bulunmalıdır. Ayrıca yine bu araçlarda engelli bireylere ayrılan bölüm olmalıdır ve vatandaşlar o bölümü işgal etmemeli engelli bireylere kolaylık sağlamalıdır. **Yollardaki kaldırımlarda engelli rampasının da bulunması gerekmektedir.** Rampaların eğimleri engelli bireyleri zorlamamalıdır. Ayrıca engelli rampalarının önüne araç park edilmemelidir.

Yaya olarak bulunan engelli bireylere trafikte sürücüler daha nezaketli davranmalı ve bireye gereken yardım yapılmalıdır. Ayrıca engelli sürücüler için ayrılan araba park yerlerine diğer sürücülerin arabalarını park etmemeleri onların hayatlarını kolaylaştıracaktır.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

b) Çocuklara Gösterilmesi Gereken Kolaylıklar

Eğitim ailede başlar, trafik eğitimi de ailede başlar. Aileler çocuklarına öncelikle trafik kurallarını öğretmeli ve bu konuda çocuklara örnek olmalıdırlar. Trafiğe çıkacak ebeveynler çocukları için araçlarında çocuk oto koltuğu bulundurmak zorundadırlar. Çocukların boy ve kilolarına uygun oto koltuğuna oturmaları gerekmektedir. Boyu 1,50 metreden kısa ve 36 kilogramın altındaki çocukların ön koltukta oturmamak şartıyla diğer koltuklarda oturmaları ve mutlaka emniyet kemeri takmaları gerekir.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

Okul çağındaki çocuklar da trafikte yaya veya yolcu konumundadırlar. Bu yüzden çocukların kullanmaları için okul civarında okul geçitleri bulunmalıdır. Çocuklar için trafik eğitim parkurları kurulmalı, okulda öğrendikleri kuralları buralarda uygulamalıdır. Yine çocuklar için yollarda veya parklarda bisiklet yolları olmalıdır.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

Çocuklar güvenli bir şekilde bu yolları kullanabilmelidirler.

Çocuklar her şeyden önce trafik içinde büyümelidirler.

Trafikte nasıl doğru şekilde davranılması gerektiğini öğrenebilmeleri için iyi örnekler ihtiyaçları vardır. Tüm yetişkinler bunun için büyük sorumluluğa sahiptirler.

Çocuklar sadece küçük olmalarından dolayı dezavantajlara sahiptirler. Yaklaşan araçları görmekte zorlanabilirler, hızlarını doğru tahmin edebilmek ise hemen hemen imkânsızdır.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

Çocuklar şöyle düşünür: “arabayı gördüm”, Bundan şu sonucu çıkarırlar, araba sürücüsü de beni gördü. Fakat bu tehlikeli bir yanılgıdır.

Çocuklar kendi dünyaları içinde yaşarlar. Oyun oynarlar, aniden hareket ederler ve akıllarına bir şey geldi mi tüm emniyet tedbirlerini unuturlar.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

c) Diğer Canlılara Gösterilmesi Gereken Kolaylıklar

Trafikte insan dışında diğer canlılar da bulunabilir. Özellikle kırsal kesimlerde yollarda hayvanlar olabilir. Sürücüler hayvan çıkabilir levhasını gördüklerinde hızlarını azaltarak varsa hayvanların yoldan geçmelerini beklemelidirler.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

d) Herkesin Engelli Olabileceği Gerçeği

Engelli; doğuştan veya sonradan herhangi bir hastalık veya kaza sonucu bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yetilerini çeşitli derecelerde kaybetmiş, normal yaşamın gereklerine uyamayan kişilerdir.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

Her yıl binlerce sağlıklı insan trafikte engelli olmaktadır. Trafik kazaları fiziksel ve psikolojik birçok engeli beraberinde getirir. TÜİK verilerine göre 2016 yılında ülkemizde 1 milyon 182 bin 491 trafik kazası meydana gelmiştir. Bu kazaların 185 bin 128 tanesi ölümlü ve yaralanmalı trafik kazasıdır. Yaralanan kişi sayısının birçoğu kazadan sonra hayatına engelli olarak devam etmek zorunda kalmaktadır.

Trafikte Dezavantajlı ve Engelli İnsanlara Karşı Davranışlar

Engelli bireylerin başkalarının yardımına ihtiyaç duymadan hayatlarını devam ettirmelerini sağlamak için onların önündeki engellerin kaldırılması bu kişilerin yaşam kalitelerinin yükseltilmesi anlamına gelmektedir. Engelli bireylere yaşamın her alanında kolaylıklar sağlanması gerekmektedir. Bu alanların içinde en önemlilerinden biri de trafiktir. Trafik adabı ve trafik güvenliği eğitimi bu sebepten dolayı büyük önem arz etmektedir. Bu eğitimin okul öncesinden itibaren verilmesi gerekmektedir.

Kollarında üç yuvarlaklı sarı bant bulunan ve beyaz baston taşıyan yayayı taşıt yolunda gören sürücü nasıl hareket etmelidir?

- A. Etkili şekilde korna çalmalıdır
- B. Selektör yapıp yayanın dikkatini çekmelidir
- C. Durmalı, gerektiğinde yayaya yardımcı olmalıdır**
- D. Yayayı korkutmadan yanından hızla geçmelidir

**DOĞRU
CEVAP C**

09.09- Görgü ve Nezaket Kuralları

GÖRGÜ Ve NEZAKET KURALLARI

Toplumsal yaşam alanında çeşitli durumlarda uyulması gereken ayrıntılı kurallardır. Bu kurallar, kişileri, toplumsal kesimleri ve grupları birbirinden ayırmaya, yaşamı kolaylaştırmaya ve ilişkileri düzenlemeye yardımcı olur; kimlerin nerede, nasıl davranmaları gerektiğini ve kime karşı, nasıl davranılması gerektiğini belirler; bireylerin davranışlarına düzen ve istikrar getirir; bireyleri, hata yapmaktan korur.

GÖRGÜ Ve NEZAKET KURALLARI

Görgü anlayışınız tavırlarınızın, hareketlerinizin, konuşmalarınızın dolayısıyla sizin kalitenizi gösterir. **Görgü kurallarına uymamanın, yasal herhangi bir yaptırımı, cezası yoktur; bu kurallara, hukuken, uyma zorunluluğu da yoktur.** Ancak bu kurallara uymak, başkalarına saygı göstermektir; medeniliktir, inceliktir.

Toplum içinde var olan ve uyulması gereken **saygı ve nezaket kuralları** aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Trafik kuralları
- B. Çalışma kuralları
- C. Görgü kuralları**
- D. Hukuk kuralları

**DOĞRU
CEVAP C**

09.10- Trafikte Hak İhlalleri

Trafikte Hak İhlalleri

Hak: “İnsanların hayatlarını devam ettirebilmeleri ve toplumun düzenini sağlamaları amacıyla faydalandıkları her şeydir. Kişiyi kanunların ve geleneklerin tanıdığı çeşitli yetki, özgürlük ve olanaklardır.” Diğer bir ifadeyle; **“Hukuk tarafından tanınan ve korunmasını isteme hususunda ferdin yetkili sayıldığı menfaattir.”** Haklar; insanların rahat yaşamalarını sağlayan, birbirlerine saygılı ve birbirinin hukukunu koruyan sınırları çizilmiş, herkesin uyması durumunda toplumun düzenini temin eden kurallar manzumesidir.

Trafikte Hak İhlalleri

Genel anlamda haklar; kişisel, sosyal, ekonomik ve siyasal haklar olarak sınıflandırılabilir.

Hak ihlali, herkese kanunlarla belirlenen bazı hakları engelleme, hak kısıtlaması ve haklara ulaşamaması olarak tanımlanabilir. Trafikte meydana gelen hak ihlalleri de bu çerçevede başkalarının haklarının engellenmesi veya kısıtlanması olarak tanımlanabilir.

Trafikte Hak İhlalleri

Trafikte meydana gelen hak ihlalleri genel olarak aşağıdaki başlıklar altında incelenebilir.

- Diğer İnsanlara Karşı Yapılan Hak İhlalleri
- Topluma Karşı Yapılan Hak İhlalleri
- Diğer Canlılara Karşı Yapılan Hak İhlalleri
- Kamu Hakkı İhlalleri
- Doğaya ve Çevreye Karşı Yapılan Hak İhlalleri
- Birey Haklarına Verilen Zararlar

Trafikte Hak İhlalleri

Diğer İnsanlara Karşı Yapılan Hak İhlalleri

Günlük yaşamımızda olduğu gibi trafikte de diğer insanlara zarar vermeme ve kimsenin hakkını yememe hususlarını göz önünde bulundururuz. Devletler bu hususları düzenleyebilmek için trafik kuralları ve bu kurallara uymamanın yaptırımlarını düzenlemektedir.

Trafikte Hak İhlalleri

Örnek1: Engelli bireyler için kaldırımına yapılmış sarı bantların üzerine araç park etmek, bisiklet veya diğer araçlarla o bantların üzerinde bulunmak engelli bireylerin haklarını ihlal ederek onları trafikte olumsuz etkileyebilir.

Örnek 2: Yağmurlu havada hızlı bir şekilde ana caddelerden geçerek yayaların ıslatılması yayaların haklarının ihlal edilmesidir.

Trafikte Hak İhlalleri

Topluma Karşı Yapılan Hak İhlalleri

Hak ihlalleri sonucunda oluşan kazaların can ve mal kayıplarının yanı sıra yaralanmalar ve bunların psikolojik etkileri de göz önünde bulundurulduğunda toplumsal açıdan da çok çeşitli etkileri görülmektedir. Ölümlü kazalar sonucunda ailelerin yok olması, geride kalan bireylerin psikolojik olarak gördükleri zararlar ve bu psikolojik etkiler dolayısıyla özellikle gençlerde meydana gelen zararlı alışkanlıklar toplumun dinamiklerinin bozulması ve yaşam kalitesinin düşmesine sebep olmaktadır.

Trafikte Hak İhlalleri

Günümüz toplumlarında özellikle trafikteki hak ihlallerinin psikolojik etkilerinin toplumsal yansımalarında önemli ölçüde artışlar yaşanmaktadır.

Bu nedenle trafikteki hak ihlallerinin sadece bireysel olarak değil toplumsal olarak da önemli etkilere sahip olduğu unutulmamalıdır.

Trafikte Hak İhlalleri

Diğer Canlılara Karşı Yapılan Hak İhlalleri

Trafikteki bir diğer önemli hak ihlali insanlar dışındaki diğer canlılar üzerinde gözlemlenmektedir. Trafikte insanlar dışında birçok canlı ile muhatap olmak zorunda kalınabilir. Özellikle hayvanlara karşı trafikteki sürücü tutum ve davranışları çok büyük önem arz etmektedir.

Trafikte Hak İhlalleri

Trafikte seyir halinde iken karşımıza herhangi bir hayvanın çıkması veya araçla geçtiğimiz yollarda hayvanların veya diğer canlıların yuva ve benzeri barınaklarının bulunması, kanadından yaralanan bir kuşa trafikte dikkat edilmesi gibi birçok örnekte olduğu gibi günlük yaşamda birçok vaka ile karşılaşılabilir. Diğer canlıların da insanlar gibi haklarının olduğu ve insanların o canlıların özellikle yaşam haklarına saygı göstererek davranışlarına yön vermeleri dünya ekosisteminin daha sürdürülebilir ve daha yaşanabilir olmasını sağlayacaktır.

Trafikte Hak İhlalleri

Kamu Hakkı İhlalleri

Trafikte kamu hakkı denildiğinde trafik ihlalleri sonucunda ülkenin tamamının uğradığı hak kayıpları akla gelmektedir. Özellikle trafikteki kamu hakkı ekonomik, sosyal ve psikolojik boyutlarıyla karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde trafik kazalarının ekonomik boyutları maddi kayıplar ile ilgilidir. Burada çöpe atılan bu ekonomik kaybın yatırıma dönüşmesi ile ülkedeki işsizlik oranı büyük ölçüde azalacak, ülkenin gelişmişlik seviyesi yükselecek ve insanlar müreffeh bir şekilde yaşama imkânını elde edeceklerdir.

Trafikte Hak İhlalleri

Ayrıca trafik kazaları sonucunda sosyal güvenlik harcamaları artmakta üretim ve refah kayıpları meydana gelmekte ve büyük çerçevede ülke gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Sosyal ve psikolojik boyutlarında ise daha çok manevi unsurlar ön plana çıkmaktadır. Bu çerçevede trafik kazalarının insan kayıpları, yaralanmalar, engelli nüfus artışı ve toplumsal alandaki psikolojik etkileri önemli konular olarak karşımıza çıkmaktadır.

Trafikte Hak İhlalleri

Doğaya ve Çevreye Karşı Yapılan Hak İhlalleri

İçinde bulunduğumuz çağda doğa ve çevre ile ilişkiler daha da önem kazanmaktadır. Bu kapsamda insanların doğa ve çevre ile ilişkileri de trafik açısından ele alınması gereken bir diğer önemli husustur. **İnsanoğlunun faaliyetleri sonucunda doğa ve çevreye karşı birçok olumsuz etkiler ortaya çıkabilmektedir.** Trafik özelinde ele alındığında trafikte özel araç kullanımı artışının **enerji tüketimi, hava kirliliği ve gürültü kirliliği** gibi birçok olumsuz etkileri olduğu gözlemlenmektedir.

Trafikte Hak İhlalleri

Örneğin; trafikte meydana gelen kazalar nedeniyle çevremiz kirlenmekte, ekolojik denge bozulabilmekte, insanlar ve diğer canlılar için hayati öneme sahip havanın kalitesi düşmekte, kara yollarına atılan atıklar yüzünden çevre kirlenmekte, ayrıca önemli ölçüde gürültü kirliliği meydana gelebilmektedir.

Trafikte Hak İhlalleri

Birey Haklarına Verilen Zararlar

Trafikteki hak ihlallerinin bir tanesi de birey haklarına verilen zararlardır. **Birey hakları denildiğinde hiç şüphesiz akla ilk gelen hak yaşam hakkıdır.** Yaşam hakkı kişinin fiziksel varlığını devam ettirebilmesinin güvencesini oluşturan insan hakkıdır. **Söz konusu hak tüm dünyada anayasalarla güvence altına alınmış ve kişinin kendisinden de koruma sağlamaktadır.**

Trafikte Hak İhlalleri

Yani trafik açısından ele alındığında sürücülerin hem kendilerini hem de başkalarının yaşama haklarını tehlikeye atacak davranışlardan uzak durması gerekmektedir. Yaşam hakkı tüm dünyada diğer tüm hakların öncülü olarak ele alınmaktadır. Çünkü yaşam hakkı olmadığında diğer haklar etkisiz kalacaktır.

Aşağıdakilerden hangisi **bireye** yapılan hak ihlallerinden biri **değildir**?

- A. Aşırı hız
- B. Şerit ihlali
- C. Geçiş önceliğine uyulmaması
- D. Engelliler için ayrılmış yerlere park edilmemesi**

**DOĞRU
CEVAP D**

I - Birey hakkı

II - Toplum hakkı

III - Kamu hakkı

IV - Geçiş hakkı

Yukarıdaki seçeneklerden hangisi ya da hangileri trafikteki **hak ihlallerinden** sayılır?

A. I, II, III

B. I ve II

C. II ve III

D. Yalnız I

**DOĞRU
CEVAP A**

09.11- Empati

Empati Nedir?

- Empati bir kişinin kendisini duygu ve düşüncelerinden soyutlayarak **bir başkasının** inançlarını, arzularını ve özellikle **duygularını farkına varabilme ve anlayabilme yeteneğidir** . Kişi karşısındakini o kadar iyi anlar ki onun gibi hissetmeye başlar, kendini onunla özdeşleştirir.
- Empati **bir başka kişinin algılarını ve duygularını farkına vararak anlayabilme ve bunu kabul edilebilir bir şekilde karşısındakine ifade edebilme yeteneğidir**.

Empati Nedir?

- Empati kurmak sosyal ilişkilerde bir çok kolaylık sağlamaktadır. Kişinin karşısındaki insanı anladığını ve on önemsedğini göstermesini sağlar. Bu sayede iletişim kolaylaşır. Yanlış anlaşılımlar azalır, samimiyet ve güven ortamı hızla gelişir, sorunlar ve problemler daha kolay dile getirilir ve bu sayede bunlara daha çabuk ve kolay çözümler üretilir. Daha yakın, anlamlı ve yardımı dokunan arkadaşlıklar oluşur.

Yayaları düşünerek kaldırımlara ve yaya yollarına **araç park etmemeye özen göstermek** hangi temel değerle doğrudan ilişkilidir?

A. Empati

B. Tahammül

C. Sabır

D. Nezaket

**DOĞRU
CEVAP A**